

75 cm³ 95% etylalkoholu a doplní sa do 100 cm³ s H₂O). Potom sa pridáva konc. NH₄OH až do zožltnutia roztoku a ihneď na to HCl 1 : 1, kým roztok nie je podľa indikátora práve kyslý, a pridá sa ešte kvapka navyše. Ochladí sa na pracovnú teplotu. Potom sa pridá 2 cm³ 10% NH₂OH · HCl. Konečne pridá sa 10 cm³ 0,1% o-fenantrolínu (rozpuští sa 1 g monohydrátu o-fenantrolínu vo vode a doplní sa na 1 l.), pridá sa voda do 100 cm³ roztoku. Najmenej po desiatich minútach meria sa pomerná priepustnosť vzorku fotometricky pri dĺžke vln 550 nm. Na túto vlnovú dĺžku sú zariadené Colemanove univerzálne spektrofotometre. Ako porovnávaci roztok používa sa roztok destilovanej vody so všetkými reagensiami, ktoré sa počas celého postupu určovania železa použili. (Do dest. H₂O pridávajú sa reagenty v tých istých kvantách, ako sme ich použili v postupe určovania.) Obsah Fe₂O₃ sa vyčíta z kalibračnej krivky. Kalibračnú krivku si vytvoríme pridaním známych množstiev štandardného roztoku železa do 100 cm³ odmernej banky, a pridaním reagentov použitých v priebehu určovania železa. Meriame pomernú priepustnosť, používajúc pritom porovnávaci roztok s reagensiami bez železa. Hodnoty vyznašame do tabuľky, v ktorej na jednu os nanášame percentuálnu priepustnosť a na horizontálnu percento Fe₂O₃.

O SPRÁVNE CHEMICKO-TECHNOLOGICKÉ NÁZVOSLOVIE

Pre *kryštalové sústavy* sa používa pomenovanie slovenské aj medzinárodné: *kocková* čiže *kubická* (nesprávne *krychľová*), *štvorcová* čiže *tetragonálna*, *šesťuholníková* čiže *hexagonálna*, *kosoštvorcová* čiže *rombická*, *jednoklonná* čiže *monoklinická* a *trojklonná* čiže *triklinická*.

Kryštalovou štruktúrou sa rozumie pravidelné usporiadanie hmotných čiastočiek do *priestorovej mriežky*, v ktorej sa opakuje určitá *priestorová vzorka* (tento názov pokladáme za názornejší ako *základný rovnobežnosten* alebo *hranol*). Priestorová mriežka je alebo *jednoduchá*, alebo *centrovaná priestorove* (menej vhodné: *telesne*), *plošne* (menej vhodné: *stenove*) alebo *základove* (bazálne). Môže mať 230 rôznych *súmerností*, ktoré vznikajú kombináciou *prvkov súmernosti*. *Jednoduché prvky súmernosti* sú tieto: *stred súmernosti*, *rovina zrkadlenia* a *dvojskrutná*, *trojskrutná*, *štvorskrutná* a *šestškrutná os* (nesprávne: *os dvojčetná* atď.). *Složené prvky súmernosti* sú tieto: *dvojskrutná*, *trojskrutná*, *štvorskrutná*, a *šestškrutná skrutková os* (nesprávne: *šraubová*), *rovina posunutého zrkadlenia* a *rovina skrúteného zrkadlenia*.

Súmerne sdružené hmotné častice v priestorovej vzorke ležia v *polohe dvojakej*, *štvorakej* a *pod.* (nesprávne: v *dvojčetnej*, *štvorčetnej* a *p.*). V kovoch sú ióny usporiadané najčastejšie podľa prin-

cípu *najväčšieho stlačenia* alebo *štvorcového*, alebo *šestuholníkového*.

Na zisťovanie kryštalovej štruktúry sa používajú *röntgenové lúče* čiže *lúče X.* (nesprávne: *papršky*), ktoré sa odrážajú od mriežkových rovín pod *uhlami sklonu* (málo výstižne: pod uhlami odlesku), meranými od *roviny odrazu* (na rozdiel od uhlov odrazu, meraných v optike od kolmice dopadu), keď vyhovujú *podmienke Braggovcov* (nesprávne Braggovej), Intenzita odrazených lúčov závisí na *početnosti odrazových rovín* (nesprávne: *četnosti*), na *žiarivosti atomov* a na ich usporiadaní.

*Komisia pre ustálenie slovenského
chemicko-technologického názvoslovia.*

SPOLKOVÉ ZVESTI

Prípomienky k X. sjazdu SChS v Banskej Štiavnici. Všetkým členom SChS bola poslaná pozvánka na sjazd i prihláška so žiadosťou, aby do 15. júna t. r. ohlásili svoju účasť alebo neúčasť. Členovia sa žiadajú, aby hore spomínanú **vyplnenú** prihlášku **hneď** vrátili na adresu Spolku. Dôrazne upozorňujeme, že len pre tých účastníkov sjazdu zaistíme nocľah, ktorí včas poslali prihlášku.)

4. júla bude v Banskej Štiavnici aj valné zhromaždenie družstva „Svojchemia“, kde sa prevedie konečná likvidácia družstva. Preukazom o členstve v družstve je podielový list. Je preto potrebné, aby členovia vo vlastnom záujme mali so sebou podielové listy vydané družstvom Svojchemia.

Prípravný výbor X. sjazdu SChS na svojom zasadnutí 7. júna t. r. konštatoval, že organizácia ubytovania, stravovania a celkového pracovného programu je v najväčších rysoch hotová. Celá organizačná práca bude ukončená do 20. t. m.

Dodneška svoju účasť a témy prednášok oznámili:

Prof. Dr. J. Heyrovský: Polarografická analýza v metalurgii.

Prof. Ing. Dr. R. Bárta: Keramické inžinierstvo a Nové objavy keramických surovín na Slovensku.

S. Doc. Wichterle: Problémy chemickej väzby a mechanizmus chemických reakcií.

Témy ďalších prednášateľov domácich i cudzích sú prisľúbené a očakávame ich v najkratšom čase.

Prípravný výbor dúfa, že členovia svojou disciplinovanosťou a dochvilnosťou v splňovaní pokynov usporiadateľov pomôžu, aby sjazd mal hladký a dôstojný priebeh.